

STANOVISKA

VÝBOR REGIONŮ

127. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VR, 31. 1. 2018–1. 2. 2018

Stanovisko Evropského výboru regionů – Budoucnost programu COSME po roce 2020: regionální a místní perspektiva

(2018/C 176/04)

Zpravodaj: Robert Sorin NEGOIȚĂ (RO/SES), starosta 3. sektoru v Bukurešti**POLITICKÁ DOPORUČENÍ**

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ,

1. vyzývá Evropskou komisi, aby zajistila předvídatelný a stabilní rámec podpory malých a středních podniků po roce 2020 tím, že vytvoří obnovený a posílený program navazující na program COSME, jenž zohlední potřeby rozmanitých druhů malých a středních podniků v různých regionech EU;
2. poukazuje na to, že podniky ani finanční zprostředkovatelé v mnoha regionech EU nejsou dostatečně informováni o finančních nástrojích dostupných v rámci programu COSME. Doporučuje proto, aby byly posíleny činnosti v oblasti informování a rozšiřování, pokud jde o dostupné nástroje, zaměřené na všechny regiony EU;
3. upozorňuje, že je třeba věnovat dostatečné prostředky na usnadnění přístupu k financím pro co nejvíce malých podniků přítomných v různých regionech. Má za to, že podpora partnerství veřejného a soukromého sektoru mezi finančními zprostředkovateli a regionálními a místními subjekty při společném zavádění cílených finančních nástrojů, jež by doplnily stávající záruční nástroje a nástroje kapitálového financování, by mohla přispět k dosažení dlouhodobého cíle vytvořit udržitelný růst a zaměstnanost;
4. vyzdvihuje iniciativu Enterprise Europe Network (EEN) a důrazně podporuje její další trvání, rozšíření a modernizaci v rámci programu navazujícího na program COSME. Poukazuje na to, že EEN nemá dostatečné pokrytí ani viditelnost, zejména v některých zemích, venkovských a vzdálených regionech a oblastech s nižší hustotou obyvatel. Doporučuje proto, aby byla síť kontaktních míst EEN rozšířena s cílem zajistit co nejširší územní pokrytí;
5. doporučuje, aby byly v programu navazujícím na program COSME upřednostněny cíle, jako je podpora podnikání napříč odvětvími a různými druhy regionů, včetně méně rozvinutých a okrajových regionů a příměstských oblastí, a také posilování regionálních podnikatelských ekosystémů díky podpoře jejich mapování a propojování vyspělejších regionů s regiony, které se ještě dostávají na stejnou úroveň;
6. domnívá se, že v příštím programovém období je třeba zlepšit transparentnost a synergie mezi různými nástroji EU na podporu malých a středních podniků. Vyzývá proto Evropskou komisi, aby jasně vymezila funkci a rozsah každého nástroje na podporu malých a středních podniků a podnikatelů, aby se zamezilo vytváření paralelních struktur a zajistilo se, že příjemci a finanční zprostředkovatelé budou moci snadno získávat informace o celé škále dostupných nástrojů;

7. vzhledem k tomu, že očekávaná poptávka po nástroji pro úvěrové záruky programu COSME je tak vysoká, že by ani navýšení tohoto nástroje v rámci fondu EFSI 2.0 nemuselo být dostatečné, bylo by vhodné zvážit další prostředky pro program COSME ⁽¹⁾;
8. bylo by třeba přezkoumat *sdělení Komise o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na státní podpory ve formě záruk*. Současná výše minimální prémie stanovená ve sdělení je totiž poměrně vysoká ve srovnání s aktuálními úrokovými sazbami z úvěrů;
9. navrhuje, aby finanční nástroje poskytující částečné zajištění úvěrového rizika vydané v rámci nástroje pro úvěrové záruky programu COSME poskytovaly až 80 % zajištění. Bez této záruky by malé a střední podniky dané projekty často nerealizovaly, což by mělo za následek neoptimální situaci z hlediska investic. Tyto záruky jsou koncipovány tak, aby náležitě odpovídaly podnikatelským modelům malých a středních podniků a umožňovaly jim dlouhodobě a udržitelným způsobem růst;
10. je třeba vyjasnit, že financování z programu COSME lze kombinovat s jinými fondy EU;
11. prahová hodnota stanovená na 150 000 EUR, u níž je nutné ověřit, zda úvěry, které ji překračují, nejsou způsobilé v rámci programu Horizont 2020, by se měla zvýšit na 500 000 EUR. Zároveň by měla být snížena minimální roční doba splatnosti úvěrů a maximální doba splatnosti by měla být delší než 10 let;
12. pokud jde o podnikatele v růstových odvětvích žádající o rizikový kapitál, kteří si ale chtějí udržet kontrolu nad svou společností, bylo zdůrazněno, že řešením nemohou být investoři typu „business angels“, a proto by se mělo zvážit posílení jiných forem rizikového financování, jako je mezaninové financování;
13. podporu, kterou program COSME poskytuje prostřednictvím EIF soukromým finančním zprostředkovatelům, by mohla doplnit podpora regionálních investičních fondů, které by mohly být spravovány regionálními orgány nebo agenturami pro regionální rozvoj. Různé regiony by mohly spojit své síly při vytváření všeobecných investičních fondů;
14. domnívá se, že účinná koordinace místních, regionálních, vnitrostátních a evropských programů určených pro podnikatelské prostředí a zajištění jednotnosti právních předpisů upravujících v členských státech podnikatelské prostředí jsou pro jeho podporu nezbytné;
15. má za to, že by měla být věnována větší pozornost akcím ze strany místních a regionálních orgánů na podporu podnikání a zakládání malých a středních podniků a přijata opatření ke zlepšení úlohy místních a regionálních orgánů při podpoře podnikatelského prostředí a rozvoji partnerství veřejného a soukromého sektoru;

Podpora malých a středních podniků a podnikatelů po roce 2020

16. poukazuje na to, že malé a střední podniky a začínající a rychle se rozvíjející podniky jsou hlavními motory růstu a vytváření pracovních míst v Evropě a jsou zdrojem stabilních pracovních míst na místní úrovni, čímž posilují sociální a hospodářské struktury svých regionů;
17. zdůrazňuje, že je třeba posílit evropské podnikatelské ekosystémy poskytováním cílené podpory malým a středním podnikům a začínajícím a rychle se rozvíjejícím podnikům, jež bude součástí důsledné a účinné politiky v oblasti malých a středních podniků zaměřené na výsledky;
18. poukazuje na to, že je třeba tento podpůrný rámec doplnit o mechanismus zajišťující, že zásady víceúrovňové správy zapojující více subjektů budou začleněny do politiky EU v oblasti malých a středních podniků. Opakuje proto svůj požadavek, vyjádřený ve stanovisku Inteligentní regulace pro malé a střední podniky ⁽²⁾, formálně a systematicky zapojovat regionální a místní zmocněnce pro malé a střední podniky do sítě zmocněnců pro malé a střední podniky, jež funguje jako hlavní nástroj správy politiky EU v oblasti malých a středních podniků;

⁽¹⁾ Viz např. Ewa Chomowicz, *Rozpočet EU po brexitu. Tváří v tvář skutečnosti, zkoumání životaschopných řešení*. Brusel, Centrum pro evropskou politiku [online verze], s. 5–6 a 25–26, březen 2017; Jörg Haas & Eulalia Rubio: *Brexit a rozpočet EU. Hrozba, nebo příležitost?* Berlín, Delors Institut, s. 8–18, leden 2017.

⁽²⁾ Stanovisko VR *Inteligentní regulace pro malé a střední podniky*, zpravodaj: Christian Buchmann (AT/ELS), ECON-VI/020, odstavec 8.

Přístup k financování

19. zdůrazňuje, že nejpodstatnější část rozpočtu programu COSME je věnována usnadnění přístupu malých a středních podniků k finančním prostředkům. Domnívá se, že by budoucí program na podporu malých a středních podniků měl i nadále sledovat prioritní cíl vyplnit mezeru v jejich financování;

20. požaduje však, aby se věnovala mimořádná péče zajištění toho, že se program navazující na program COSME bude zabývat potřebami financování celé škály malých a středních podniků v různých regionech EU, včetně tradičních malých a středních podniků, osob samostatně výdělečně činných, mikropodniků a rychle rostoucích začínajících a rozvíjejících se podniků;

21. domnívá se, že program navazující na program COSME by měl zohlednit stávající situaci v období po skončení krize, v níž vytváření pracovních míst stále zaostává za oživením HDP, a zaměřit se zvláště na podporu vytváření pracovních příležitostí v malých a středních podnicích a mikropodnicích;

22. upozorňuje, že je třeba věnovat dostatečné prostředky na usnadnění přístupu k financím pro co nejširší škálu podniků přítomných v různých regionech, včetně tradičních malých a středních podniků, mikropodniků, družstev a podniků sociální ekonomiky, a během různých fází rozvoje podniku;

23. poukazuje na to, že mnoho potenciálních podnikatelů nemá nezbytné informace a základní podnikatelské dovednosti nutné k založení podniku. Navrhuje, aby se těmto potenciálním podnikatelům dostalo podpory prostřednictvím nabídek podpory v rané fázi poskytujících cílenou individualizovanou odbornou přípravu před tím, než zahájí své podnikání;

24. opakuje svůj návrh předložený ve stanovisku Inteligentní regulace pro malé a střední podniky ⁽³⁾, aby byl zřízen evropský systém „Take One“, v jehož rámci budou samostatně podnikající osoby či mikropodniky pobízeny k náboru prvního zaměstnance prostřednictvím finančních pobídek a flexibilních předpisů, které by mohly být financovány pomocí programu COSME;

25. konstatuje, že nástroj pro úvěrové záruky je i nadále základním nástrojem, který malým a středním podnikům pomáhá získat finanční prostředky. Požaduje, aby byl záruční nástroj v rámci programu navazujícího na program COSME vybaven odpovídajícími prostředky, aby se mohl zabývat potřebami malých a středních podniků v oblasti financování. Má za to, že tento nástroj by neměl obsahovat omezení, ale měl by zůstat otevřený rozmanitým druhům podniků. Domnívá se, že posílení záručních institucí a jejich zapojení do úvěrového řetězce může pomoci s usnadněním přístupu malých a středních podniků k finančním prostředkům, a proto navrhuje jejich začlenění do koncepce a vytvoření záručních nástrojů v rámci programu navazujícího na program COSME;

26. poukazuje na to, že rizikový kapitál a jiné formy rizikového financování jsou obvykle investovány především ve velkých městských a metropolitních oblastech a že malý počet finančních zprostředkovatelů, kteří nyní fungují v rámci kapitálového nástroje pro růst programu COSME, a jejich omezené odvětvové zaměření mohou představovat překážku bránící podnikům ve fázi vzniku a růstu, aby z tohoto nástroje získaly finanční prostředky;

27. navrhuje proto zabývat se tím, jak by mohl být současný přístup řídicí se pouze poptávkou doplněn o nástroj rizikového kapitálu založený na sdíleném řízení zdrojů a případně sdružovat regionální a místní orgány, agentury pro rozvoj a banky v rámci programu navazujícího na program COSME s cílem zajistit vyváženější dostupnost rizikového kapitálu v regionech EU;

28. domnívá se, že alternativní formy financování, jako je skupinové financování (crowdfunding), skupinové investování a přímé úvěrování, mohou být užitečnými nástroji ke zlepšení přístupu k finančním prostředkům a podpoře inovativních podniků. Navrhuje, aby program navazující na program COSME vytvořil jasný rámec pro uplatňování finančních nástrojů prostřednictvím alternativního financování;

29. navrhuje, aby byla vytvořena expertní skupina pro alternativní financování zahrnující regionální a místní odborníky z praxe, kteří při vytváření tohoto rámce poskytnou inspiraci a rady a zajistí, že se bude zabývat rozmanitými potřebami podnikatelů a začínajících a rychle se rozvíjejících podniků v různých místních a regionálních podnikatelských ekosystémech;

⁽³⁾ Stanovisko VR *Inteligentní regulace pro malé a střední podniky*, zpravodaj: Christian Buchmann (AT/ELS), ECON-VI/020, odstavec 48.

Přístup k trhům

30. má za to, že opatření na úrovni EU na podporu internacionalizace evropských malých a středních podniků mohou a musí evropským malým a středním podnikům, které chtějí expandovat za hranice, poskytovat skutečnou přidanou hodnotu. Upozorňuje, že tato opatření by měla doplňovat iniciativy existující na místní, regionální a celostátní úrovni, aby se zamezilo překrývání a vytvořil se komplexní a ucelený soubor opatření;

31. vyzdvihuje v tomto ohledu iniciativu Enterprise Europe Network (EEN), která je spolufinancovaná z programu COSME a poskytuje evropským malým a středním podnikům poradní služby v oblasti expanze za hranice jak členského státu, tak EU, a také v oblasti usnadnění inovací a rozvoje, včetně přístupu k financování, a v souvislosti s brexitem důrazně podporuje její další trvání, rozšíření a modernizaci v rámci programu navazujícího na současný program COSME;

32. zdůrazňuje, že kontaktní místa EEN, jež do značné míry tvoří regionální rozvojové agentury, regionální agentury pro rozvoj podnikání, regionální agentury pro inovace, regionální obchodní a průmyslové komory, klastry a univerzity, jež jsou hluboce zakořeněny v místních podmínkách a jsou v těsném kontaktu s místními malými a středními podniky, mají silný regionální a místní rozměr;

33. poukazuje na to, že regionální a místní orgány hrají významnou úlohu při poskytování pomoci malým a středním podnikům s tím, aby čelily konkurenci, vstupovaly na zahraniční trhy a nalézaly nové obchodní partnery v EU i mimo ni;

34. zdůrazňuje, že program navazující na program COSME by měl zajistit, aby byla iniciativa EEN i nadále pevně spjata s místními a regionálními podnikatelskými ekosystémy a aby byla ustavena úzká spolupráce s místními a regionálními zúčastněnými stranami, včetně místních a regionálních orgánů;

Podpora podnikání

35. oceňuje koncepci a výsledky programu Erasmus pro mladé podnikatele, který je financován ze současného programu COSME, a doporučuje, aby pokračoval i v návazném programu;

36. navrhuje, aby byli poradci pro rychle se rozvíjející podniky uvedeni v Iniciativě pro začínající a rychle se rozvíjející podniky jakožto součást služeb EEN doplnění sítí regionálních a místních propagátorů, kteří by rovněž mohli vytvářet základ pro meziregionální partnerství rychle se rozvíjejících podniků prostřednictvím nabídky služeb v oblasti vyhledávání partnerů a podpory meziregionální spolupráce a přeshraničních investic;

37. navrhuje, aby bylo posíleno poskytování poradních služeb a informací EEN v oblasti přístupu k přeshraničním veřejným zakázkám a přeshraničních možností převodu vlastnictví podniků;

38. zdůrazňuje, že je nutné zajistit malým a středním podnikům v příštím VFR na období po roce 2020 dostatečnou podporu tím, že bude posílena doplňkovost různých nástrojů Evropské komise a EIB/EIF pro financování těchto podniků a zamezí se jejich překrývání;

Program COSME v kontextu jiných programů EU

39. upozorňuje, že finanční prostředky aktuálně přidělené programu COSME, jež představují méně než 0,3 % rozpočtu EU, neodrážejí nepostradatelnou úlohu malých a středních podniků a podnikatelů při zajišťování růstu a pracovních míst. Uznává však, že možnosti financování podporující přístup malých a středních podniků k finančním prostředkům existují i v jiných programech EU;

40. s ohledem na podstatný rozpočet přidělený na podporu malých a středních podniků v rámci stávajícího tematického cíle ESI fondů č. 3 (Posilování konkurenceschopnosti MSP) zastává názor, že koordinace mezi programem navazujícím na program COSME a ESI fondy je nezbytná. Za účelem zajištění lepší koordinace mezi těmito nástroji proto doporučuje vytvořit řídicí skupinu pro malé a střední podniky, do níž by se zapojily příslušné útvary Komise a také VR jako institucionální zástupce místních a regionálních orgánů na úrovni EU;

41. navrhuje zavést jednotná kontaktní místa poskytující informace a přístup ke všem relevantním nástrojům, jež jsou pro malé a střední podniky a podnikatele k dispozici v rámci různých fondů a programů EU. Domnívá se, že by v praxi tuto funkci mohla plnit rozšířená a modernizovaná iniciativa Enterprise Europe Network;

42. vyzývá Komisi, aby zjednodušila jak přístup k finančním nástrojům jednotlivých programů, tak spojování podpory z programu COSME nebo návazného programu se zdroji z jiných fondů a programů. Znovu vyjadřuje své znepokojení potížemi, které uvedl ve stanovisku Inteligentní regulace pro malé a střední podniky ⁽⁴⁾, k nimž dochází kvůli nejednotným požadavkům a odporujícím si definicím v jednotlivých odvětvových politikách EU.

V Bruselu dne 31. ledna 2018.

předseda
Evropského výboru regionů
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁴⁾ Stanovisko VR *Inteligentní regulace pro malé a střední podniky*, zpravodaj: Christian Buchmann (AT/ELS), ECON-VI/020, odstavec 14.